

Representantforslag nr. 57

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Bent Høie, Jan Tore Sanner og Torbjørn Røe Isaksen

Dokument nr. 8:57 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie, Jan Tore Sanner og Torbjørn Røe Isaksen om klarere krav – økt toleranse

Til Stortinget

BAKGRUNN

Norge har lange tradisjoner for toleranse og meningsfrihet. Det har alltid vært en del av det beste i norsk tradisjon at rettigheter og plikter skal være like for alle samfunnets borgere. Dette utgangspunktet er like gyldig i dag som tidligere, og desto viktigere i et samfunn hvor mangfoldet av nordmenn øker. Et slikt utgangspunkt gir to helt avgjørende implikasjoner. For det første at hver enkelt samfunnsborger har krav på å bli behandlet som et individ, ikke som en del av en gruppe; og at samfunnet må tolerere at folk bruker friheten sin på forskjellige måter. For det andre at alle samfunnsborgere, uavhengig av opphav og religion, har de samme rettigheter og plikter.

Forslagsstillerne mener det norske fellesskapet bygger på noen felles, grunnleggende verdier, og at disse to verdsettene – toleranse og like rettigheter – er helt sentrale. I Norge må vi derfor oppmuntre og akseptere mangfold på flere områder, samtidig som vi aldri fraviker kravet om at enhver borger skal møtes med de samme plikter og krav.

Forslagsstillerne mener debatten om norsk innvandrings- og integreringspolitikk inneholder en rekke forskjellige elementer. Det er ikke nødvendigvis en sammenheng mellom problemene en nyinnvandret somalier uten norskkunnskaper møter, og utfordringene for en norsk muslim som tar høyere utdanning.

Norsk integreringspolitikk har på mange måter vært vellykket. Svært mange med minoritetsbakgrunn tar høyere utdanning, og det store flertallet

med minoritetsbakgrunn er lovydige, skikkelige borgere som arbeider og betaler sin skatt. Samtidig har vi utfordringer, særlig med hensyn til integreringen av nyankomne.

Forslagsstillerne vil peke på tre slike hovedutfordringer:

1. Mange minoritets elever får for dårlige resultater på skolen.
2. Mange voksne med minoritetsbakgrunn har ikke tilstrekkelige norskkunnskaper.
3. Kombinasjonen av hindringer inn til arbeidsmarkedet, og et omfattende og komplekst stønads- og rettighetssystem fungerer i for stor grad som et "klister" for folk fremfor et kortvarig sikkerhetsnett.

Forslagsstillerne mener de tre hovedutfordringene kan sees i sammenheng med tre klare krav vi som samfunn må stille i integreringspolitikken:

1. En skole med kunnskap og kvalitet stiller høye krav til alle elever, uavhengig av bakgrunn.
2. Alle som bosetter seg eller får opphold i Norge, skal lære seg norsk.
3. Vi må stille klarere krav, også til nyankomne, om at voksne, friske mennesker skal arbeide og stå på egne ben.

I St.meld. nr. 49 (2003–2004) Mangfold gjennom inkludering og deltakelse, ble følgende premisser for integreringsarbeidet lagt:

- Like rettigheter og plikter for alle, herunder lojalitet til lov- og regelverk
- Fravær av rasisme og diskriminering
- Vilje og evne til å inkludere mennesker som er forskjellige fra en selv

- Respektere ulike måter å være norsk på
- Verds sette sosial tilpasningsdyktighet og fleksibilitet
- Løse konflikter og sosial spenning innenfor demokratiske rammer og med aksepterte virkemidler

Forslagsstillerne mener det er viktig å sette mål for integrering, og at arbeidet for å nå målene følges tett slik at vi kan se at målene også nås. I St.meld. nr. 49 (2003–2004) ble det satt klare mål for når integreringen kan anses for å være vellykket. Følgende mål ble satt for voksne:

- Ha arbeid og være økonomisk selvhjulpen
- Lære norsk og innta en aktiv og åpen holdning til samfunnet
- Sette seg inn i grunnlaget for norsk samfunnsliv
- Legge forholdene til rette for barns og unges samfunnsdeltakelse
- Oppleve aksept for den man er

Følgende mål ble satt for barn:

- Mestre skole og utdanning på linje med andre
- Ha like muligheter i arbeid som voksne
- Delta på linje med andre i det sivile og politiske liv
- Oppleve tilhørighet og aksept for den man er

Innvandring er viktig for Norge

Forslagsstillerne anerkjenner den viktige rollen innvandring har for Norge, økonomisk så vel som kulturelt. Det er flere "veier inn" til Norge. Noen er arbeidsinnvandrere og kommer som en følge av Norges behov for arbeidskraft, mens andre kommer som en følge av familiegjengenforening. Mange kommer også som en følge av internasjonale forpliktelser Norge har påtatt seg om å hjelpe folk på flukt og i nød.

Ca. 100 000 innvandrere har bodd i Norge mindre enn fem år. Rundt 120 000 barn og unge under 25 år har to foreldre som ikke er født i Norge. Av disse 120 000 er ca. halvparten født i Norge. Utviklingen innebærer mange nye dilemma og spenningsforhold mellom samfunnets flertall og mindretall, mellom individ og gruppe, mellom respekt for tradisjoner satt opp mot friheten til å bryte med tradisjoner.

Integreringsbarometeret for 2006, som kartlegger befolkningens holdninger til integrering og innvandring, viser at flere enn før er bekymret for integreringen. Dette skjer i en situasjon der den norske innvandrerbefolkningen er sterkt voksende. Dette stiller det norske samfunnet overfor store utfordringer. Vi møter det i hverdagslivet og i arbeidsliv. Her blir evnen og viljen til å anerkjenne og respektere mangfoldet blant borgere som er forskjellige fra oss selv, satt på

prøve. Spørsmålene om hvordan vi møter disse utfordringene er helt sentrale og må reises enten det kommer 1 000 eller 100 000 nye innvandrere til Norge. Integrering krever deltakelse og positivt engasjement fra alle parter.

Respekt for mangfold

Forslagsstillerne mener det er viktig å fokusere på den oppvoksende generasjon av barn og unge med innvandrerbakgrunn for å få til en vellykket integrering. Mange barn og unge sliter ofte med ekstra utfordringer fordi de kan føle seg presset av foreldregenerasjonen til å beholde sterke kulturelle bånd til foreldrenes hjemland, samtidig som de kan oppleve at de ikke fullt ut blir akseptert som nordmenn selv om de er født og oppvokst her. Dette skaper en manglende tilhørighet og identitet. Forslagsstillerne er kritiske til foreldre som påfører neste generasjon tradisjoner mot deres vilje, men har respekt for at neste generasjon kan velge å følge sine foreldres tradisjoner om de ønsker det.

Samfunnet skal stille krav til alle borgere, men også gi mennesker mulighet til å lykkes i Norge. Det må være like rettigheter og plikter for alle, herunder lojalitet til lov- og regelverk. Men det må også vises vilje og evne til å inkludere mennesker som er forskjellige fra en selv.

Manglende toleranse eller respekt for menneskerettigheter bidrar ikke til å løse problemene. Ei heller fordommer og fremmedfrykt. Integreringsutfordringer krever et nitidig arbeid preget av dialog og konstruktivt samarbeid, og der særlig innsats rettes mot språkkunnskaper, utdanning og arbeid.

Språkkunnskaper, utdanning og arbeid

I Norge er språkkunnskaper en forutsetning for å fungere i samfunnet. Forslagsstillerne mener derfor det må stilles strenge og klare krav til å beherske norsk, med påfølgende gode tilbud for å mestre det. Kvaliteten og ambisjonene for norskopplæringen må økes.

Forslagsstillerne mener relevant informasjon om hva som kreves av tilleggstudanning – eller kompetanse for at utenlandsk utdanning skal anerkjennes og/eller godkjennes i Norge, må gis på et tidlig tidspunkt.

Mange nordmenn med utenlandsk bakgrunn opplever at det er vanskelig å komme inn på arbeidsmarkedet. Selv de med god og relevant utdanning og erfaring opplever problemer med å få jobb. Tallene for arbeidsledighet er fortsatt for høye.

Det er viktig at realkompetanse og yrkesprøving videreutvikles. I den forbindelse kan det vurderes om myndighetene kan utarbeide en form for "kompetansedokument" som kan gi et generelt bilde av hva vedkommende besitter av kompetanse, både formalkompetanse og realkompetanse. Et slikt dokument kan ut-

arbeides av myndighetene i samarbeid med utdanningssystemet og arbeidslivet.

FORSLAG

På bakgrunn av dette fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen om å:

1. utvide antall norsktimer fra 250 til 500 i INTRO-programmet.
2. gi tilbud om gratis barnehageplass mens foreldrene er på introduksjonskurs.
3. innføre obligatorisk oppmøte til 4-årskontroll. Manglende oppmøte bør sanksjoneres med trekk i stønader.
4. utvide tilbudet om språkkartlegging til alle 4-åringer og gi barn/foreldre tilbud om oppfølging på et tidlig stadium dersom språkkartleggingen viser at det er nødvendig.
5. legge økt vekt på en skole med kunnskap og kvalitet, og som stiller høye krav til alle elever, uavhengig av bakgrunn.
6. styrke arbeidet med språkopplæring av førskolebarn ved å innføre omreisende språkpedagoger som iverksetter språkstimulerende tiltak.
7. åpne for at det blir gitt bekymringsmelding til barnevernet dersom foreldre med varig opphold ikke sørger for at barn lærer norsk.
8. utvikle ordningen med læreplan i norsk som andrespråk. Det bør settes de samme mål for alle barns norskferdigheter uansett bakgrunn.
9. innføre tilbud om gratis leksehjelp for alle barn.
10. gi tilbud om sommerskole.
11. ta initiativ i fylkene slik at alle videregående skoler har samtaler med elever og foreldre før skolestart. I samtalen fastsettes elevens ambisjoner og målsettinger, og det avtales i hvilken grad foreldrene kan bidra for å nå målene.
12. øke bruken av tolketjenester. Barna skal ikke være foreldrenes tolker.
13. ha tiltak for å få flere med minoritetsbakgrunn til å velge pedagogyrker.
14. utvikle ordningen med Migranorsk (internettbasert norskopplæring).
15. vurdere å utvikle et kompetansedokument som viser den formal- og realkompetanse vedkommende har.
16. innføre aktivitetsplikt for de som mottar stønad og som er i stand til å være i aktivitet.
17. at Nav lokalt sammen med arbeidsgiverne skal sette inn tiltak for å heve kompetanse til de som nå er i arbeidslivet, slik at de ikke blir taperne når arbeidsmarkedet snur.
18. stimulere gründerlysten. Skreddersy opplæring og tiltak spesielt mot innvandrere.
19. utvide "Ny-sjanse"-programmet til å gjelde hele landet.
20. at lokale tillitsvalgte tar initiativet til en debatt i næringslivet om holdninger til arbeidstakere med minoritetsbakgrunn.
21. innføre trygdeordninger som stimulerer til arbeid.
22. åpne for at alle frivillige foreninger som jobber med integrering skal kunne få støtte, ikke bare innvandringsorganisasjoner.
23. innføre opplæringsprogram for innvandrere i forlengelsen av introduksjonsordningen, der disse etter norsk-, samfunns- og arbeidslivsopplæring kan fortsette direkte inn i opplæring som for eksempel helsefagarbeidere.

13. mars 2009

